

14. august 2026

UKA2026/317

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, Naalakkersuisut kingusinnerpaamik UKA2027-mi Kalaallit Nunaannut naleqqussakkamik, ataatsimoortumik ilusilersukkamik saqqummiussinissamik peqquneqassasut, aningaasaqarnikkut, akileraartarnikkut aaqqissuussaanikkullu kajumissaarutit aqqutigalugit Kalaallit Nunaanni najugaqarfinni minnerni, nunaqarfinni isorliunerusunilu najugaqarneq, suliffeqarneq, angerlaqqinneq aammalu inuussutissarsiummik ingerlatsineq qanoq kajuminnarnerulersinneqarsinnaanersoq pillugu. Ilusiliami Kalaallit Nunaata nunaanni, aningaasaqarnikkut inuiaqatigiinnilu pissutsit aallaavigineqassapput, ilaatigut akileraartarnikkut atugassarititaasut assigiinngisitaarsinnaanerit, inuunermi aningaasartuutit annikinnerulersinneqarsinnaanerit, angallannikkut assartuinikkullu atugassarititaasut pitsanngorsarneqarsinnaanerit, ineqarlernissamut soqutiginarsaanerit, inuussutissarsiortunut namminersortunut aallarnisaasunullu pitsaannerusunik atugassaqtitsisinnaaneq kiisalu inuusuttut ilinniagaqarsimasut inoqarfinni minnerni najugaqalernissaannut imaluunniit angerlaqqinnissaannut immikkut suliniutit periarfissaat misissorneqassallutik.

(Inatsisartunut ilaasortaq Erik Jensen, Siumut)

Tunngavilersuut:

Kalaallit Nunaat, nunat allat assigalugit, illoqarfinnut annernut nuukkiartornerup annertusiartorneranik nalaataqarpoq. Innuttaasut illoqarfinnut annernut katersuukkiartuinnarput, illoqarfiit minnerit, nunaqarfiit isorliunerusunullu arlallit inukilliartorput. Peqatigisaanillu sumiiffinni arlalinni innuttaasut akornanni angutit utoqqaallu amerliartorput.

Illoqarfinnut annernut nuuttarneq imaaliillaannaq unitsinneqarsinnaagunanngilaq, aammalu tamanna qanoq ilillugu unitsivinneqarsinnaanersoq iluarsineqarsinnaanersorlu ataasiinnarmik aaqqiissutissartaqanngilaq. Kisianni politikkikkut aalajangiinerit aqqutigalugit ineriartornerup

Paasissutissat tunngavigineqartut:

- Kåre Hendriksen: *Grønlands bygder – økonomi og udviklingsdynamik*, ph.d.-nngorniarluni ilisimatusaat, Aalborg Universitet, 2013.
- Naalakkersuisut: *Nunaqarfinnut isorliunerusunullu immikkut akileraartarnermut aaqqissuussineq pillugu nassuiaat*, 2023.
- Inatsisartut, UKA2025/83: *Sanaartornermut Ataatsimiititaliap aappassaaneerinissamut isumaliutissiissutaa*.
- Naalakkersuisut: *Naalakkersuisut nunap isorliunerusortaasa suliniuteqarfigineqarnerat nukittorsarniarlugu naalakkersuisoqarfiit akimorlugit suleqatigiissitamik pilersitsipput*, 3. september 2025.

tamatuma annikillisarneqarnissaa aammalu Kalaallit Nunaata tamakkerlugu najugaqarnissamut pitsaanerusunik periarfissanik pilersitsinissaq anguneqarsinnaavoq.

Inuit namminneq aalajangissavaat sumi najugaqarusunnerlutik. Kisianni inuussutissat akii, angallanneq, peqqinnissaqarfik, ineqarneq akisuneruppata, suliffissaaleqineq annertuneruppat aammalu pisortat sullissinerannut periarfissat najugaqarfik pissutigalugu ajorneruppata, najugaqarnissamik toqqaanissaq piviusumik kiffaanngissuseqarfiunngilaq.

Nunaqarfivut illoqarfiillu minnerit aningaasartuutaannaanngillat. Inuiaqatigiinni uummaarissuupput aammalu oqaluttuarisaanitsinnut, kulturitsinnut, kinaassutsitsinnut nunarpullu tamakkerlugu najugaqarfigineqarnissaanut pingaaruteqarlutik. Amerlasuutaaq pisuussutitut uumassusilinnut, Kalaallit Nunaata aningaasaqarneranut sulit tunngaviusunut, qanittumi inissisimapput.

Kalaallit Nunaata nunaqarfii illoqarfiillu minnerit amerlasoorpassuartigut qutsavissaqarfigaagut. Kinguaariippassuarni aalisarnermi, piniarnermi, tunisassiornermi aammalu avammut niuernitsinnut annertuumik tunniussaqaarsimapput sulilu tunniussuilluartuullutik.

Tamatuma saniatigut misissuinerit siusinnerusukkut ingerlanneqaarsimasut takutippaat nunaqarfiit immikkut aningaasartuutaangaatsiartuunerannik isumaqarneq ataatsimut isigalugu uppersarsarneqarsinnaanngitsoq. Sumiiffinnimi arlalinni kommuunini innuttaasumut ataatsimut aningaasartuutaat nunaqarfinni illoqarfinnut sanilliullugit appasinnerusimapput. Utoqqalinersiat ilanngunnatinngikkaanni isumaginninnikkut ikiorsiissutit illoqarfinni amerlanerusimapput, tamanna nunaqarfinni imminut pilersornerup annertuneruneranik takussutissatut isigineqarsinnaalluni. Tamannami Kåre Hendriksenip 2013-imi ph.d.-nngorniarluni ilisimatusarnermini "*Grønlands bygder – økonomi og udviklingsdynamik*"-imi saqqummiussaani uppersarsarneqarpoq.

Aamma aningaasaqarnikkut kisitsisit nalinginnaasut piniarnerup, aalisarnerup aammalu imminut pilersornerup nalinginik tamakkiisumik ilanngussineq ajormata, najugaqarfiit ilaasa piviusumik aningaasaqarnikkut tunniussaasat annikinnerusutut isikkoqalersinnaasarput. Najugaqarfiup ataatsip nalinga pisortanut qanoq akeqarneranik kisiat uuttorneqartartussaannngimmat. Aamma tunisassiorneq, suliffissat, imminut pilersorneq aammalu inuiaqatigiinnut aningaasaqarnikkullu qanoq iluaqutaanerit nalilersuinermit isiginiartariaqarparput.

Oqaluttuarisaanerup aamma takutippaa sumiiffiit ilaat siunissami qanoq pingaaruteqalersinnaanerit siumut inernileriissallugu oqaatigiuminaassinnaasartoq. Taamaattoq assersuutigalugu Uummannaq Upernavik nunaqarfiilu siusinnerusukkut ineriartortitsinissamut periarfissakitsutut nalilernerqarsimagaluarput, ullumikkulli qalerallinniarneq aqqutigalugu nunatsinni avammut niuernermut annertooujussuarmik iluaqutaallutik.

Paasissutissat tunngavigineqartut:

- Kåre Hendriksen: *Grønlands bygder – økonomi og udviklingsdynamik*, ph.d.-nngorniarluni ilisimatusaat, Aalborg Universitet, 2013.
- Naalakkersuisut: *Nunaqarfinnut isorliunerusunullu immikkut akileraartarnermut aqqqissuussineq pillugu nassuiaat*, 2023.
- Inatsisartut, UKA2025/83: *Sanaartornermut Ataatsimiititaliap aappassaaneerinissamut isumaliutissiissutaa*.
- Naalakkersuisut: *Naalakkersuisut nunap isorliunerusortaasa suliniuteqarfigineqarnerat nukittorsarniarlugu naalakkersuisoqarfiit akimorlugit suleqatigiissitamik pilersitsipput*, 3. september 2025.

Inoqarfinni minnerni inuusuttut amerlasuut ilinniaqqinnissartik tunngavigalugu illoqarfinnut nuuttariaqartarput. Tamanna pitsaasuvoq, kisiannili ilinniagaqareernerup kingorna nunaminnut uteqqittannginnissaanik kinguneqartariaqanngilaq. Siunissamimi najugaqarfiit uummaarissut kissaatigigutsigit, kinguaariit tullii nunaminnut uteqqissinnaanissaannut aamma aqqutissiuussisariaqarpugut. Taamaattumik ilusiliami ilaatigut inuusuttut ilinniagaqarsimasut inoqarfinni minnerni najugaqalernissamik imaluunniit angerlaqqissinnaanissaasa pilernissaat, ilinniagaqarnermi nalaanni aningaasat attartorsimassat annikillisaavigineqarsinnaaner at ujarorneqarsinnaavoq aammalu akileraartarnikkut assigiinngitsunik atugassaqartinneqarsinnaaner at misissorneqartariaqarpoq isumaqarpunga.

Naalakkersuisut 2023-mi Nunaqarfinnut isorliunerusunullu pillugit immikkut akileraartarnermik aqqissuussineq pillugu nassuiaataanni ilaatigut takutinneqarpoq Norgemi ilinniagaqarnermi taarsigassarsianik annikillisitsisarneq aningaasaqarnikkut suliniutinut allanut misissorneqartunut sanilliullugu inuusuttunik 30-t inorlugit ukiulinnik kajumilersitsinermi pitsaanerumik sunniuteqarsimasoq. Inuusuttoq ilinniagaqarnissamut aallartoq ilinniakkaminik naammassinnereeruni angerlaqqinnissamut aammalu piginnaasaminik najukkamini atuinissamimut piviusumik periarfissaqartariaqarpoq.

Aningaasaqarnikkut kajumissaarutit kisimik ingerlanneqarsinnaanngillat. Inuusuttummi ilaqutariillu meerartallit suliffissaq, inissaq, meeqqeriviit, atuarfik, peqqinnissaqarfik, angallannissamut periarfissat, digitalikkut attaveqarneq aammalu pisortat tunngaviusumik sullissiner at eqqarsaatigalugit siunissaqarnissaat pingaaruteqarpoq.

Najugaqarfiit uummaarissut suliffissaqartitsinissamik pisariaqartitsipput. Pisortat suliffinnik tamanik pilersitsisinnaanngillat. Suliffeqarfiit namminersortut illoqarfiit annerit avataanniittut assartuussinermut aningaasartuutunik amerlanerusunik, niuerfinnik mikinerusunik aammalu aningaasalersuinissamut sulisussarsiornissamullu ajornartorsiutinik nalaataqartarput.

Taamaattumik illoqarfinni minnerni nunaqarfinnilu suliffinnik pilersitsisinut immikkut atugassarititaasut pitsaanerulersinneqarsinnaaner at misissorneqartariaqarpoq. Tamanna ilaatigut akileraartarnikkut kajumissaarutit, suliffeqarfinnik aallartisaanissamut aqqissuussinerit, aningaasalersuinissamut periarfissat pitsaanerumut aammalu assartuussinermut atugassarititaasut pitsanngorsarneqarnissaat aqqutigalugit pisinnaavoq. Aamma aalisakkanik, piniakkanik aammalu najukkami pisuussutinik allanik najukkami suliarinnittarneq, takornariaqarneq inuussutissarsiutillu allat sumiiffiup periarfissarisai ineriartortinneqartariaqarput.

Paasissutissat tunngavigineqartut:

- Kåre Hendriksen: *Grønlands bygder – økonomi og udviklingsdynamik*, ph.d.-nngorniarluni ilisimatusaat, Aalborg Universitet, 2013.
- Naalakkersuisut: *Nunaqarfinnut isorliunerusunullu immikkut akileraartarnermut aqqissuussineq pillugu nassuiaat*, 2023.
- Inatsisartut, UKA2025/83: *Sanaartornermut Ataatsimiititaliap aappassaaneerinissamut isumaliutissiissutaa*.
- Naalakkersuisut: *Naalakkersuisut nunap isorliunerusortaasa suliniuteqarfigineqarnerat nukittorsarniarlugu naalakkersuisoqarfiit akimorlugit suleqatigiissitamik pilersitsipput*, 3. september 2025.

Matumani anguniarneqanngilaq suliffeqarfiit imminut akilersinnaanngitsut ingerlaannartinneqarnissaat, kisianniliuna illoqarfiit annerit niuerfiillu ungasissuunerisa kingunerisaannik aaqqissuussaannikkut ajoqutaasut annikillisarneqarnissaat pilersittariaqaripput sineriapput aamma inoqartuarsinnaaqqullugu.

Siumumiit siusinnerusukkut qulequttamut uunga assingusut oqaluuseritittarpagut. Malitsigisaanillu Naalakkersuisut nassuiaammik suliaqarsimapput, Aningaasaqarnermullu Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliaq aamma Norgip avannaanut paasisassarsiorluni angalasimalluni. Taamaattumik ukiuni arlalinni ajornartorsiut misissoreerparput aammalu nunanit allanit misilittakkanik katersereerluta.

Maanna nammineq Kalaallit Nunaannut naleqqussakkamik ilusiliinissamut piffissanngorpoq. Nunat allat kopiissanngilagut. Ilusiliineq uagutsinnut tulluortoq, kulturerput, najugaqariaaserput, inuussutissarsiornitta aammalu sumiiffinni assigiinngitsuni atugassarititaasut aallaavigalugit ineriartortinneqartariaqarpoq.

Inatsisartut UKA2025-mi immikkoortoq 83-imi sammivaat Kalaallit Nunaanni nunaqarfiit ineriartortinneqarnissaat pillugu siunnersuut. Tamatuma kingorna Inatsisartut allannguutissatut siunnersuut akuersissutigalugu, Naalakkersuisut KANUNUPE kommunillu peqatigalugit isorliunerusunut iliuusissatut pilersaarummik suliaqassasut. Pilersaarummi ilaatigut inuunermi atukkat, tunngaviummik sullissinerit kiisalu ilinniartitaanermut, niuernermut, aalisarnermut, suliffissaqartitsinermut, nukissiuteqarnermut, attaveqaasersuutitut peqqinnissamullu aningaasaliinerit ineriartortitsinerlu sammineqassapput.

Naalakkersuisut peqatigisaanik Naalakkersuisoqarfiit akimorlugit suleqatigiissitamik pilersitsisimapput, taassumalu nunatsinni isorliunerusunut nutaamik iliuusissatut pilersaarut suliaraa. Siunnersuummilu matumani suliniummut tamatumunnga una allaaneruvoq imaluunniit suliniutit aaliangiiffigierikkat inangernianngilai.

Siunnersuutip matuma siunertaa aalajangersimaneruvoq: Aningaasaqarnikkut, akileraartarnikkut aaqqissuussaannikkullu kajumissaarutiniq tigussaannerusut Kalaallit Nunaannut naleqqussakkat tunngavigalugit ilusiliinissaq, innuttaasut, inuusuttut suliffeqarfiillu inoqarfinni minnerni najugaqarnissamut, angerlaqqinnissamut, suliffeqarnissamut aammalu inuussutissarsiummik ingerlatsinissamut periarfissaannut toqqaasinnaalersitsinissamik sunniunertaqarlutik.

Siusinnerusukkummi ilaatigut Norgip avannaani misilittakkat misissorneqareerput, aammalu Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliap 2026-mi misilittakkanik

Paasissutissat tunngavigineqartut:

- Kåre Hendriksen: *Grønlands bygder – økonomi og udviklingsdynamik*, ph.d.-nngorniarluni ilisimatusaat, Aalborg Universitet, 2013.
- Naalakkersuisut: *Nunaqarfinnut isorliunerusunullu immikkut akileraartarnermut aaqqissuussineq pillugu nassuiaat*, 2023.
- Inatsisartut, UKA2025/83: *Sanaartornermut Ataatsimiititaliap aappassaaneerinissamut isumaliutissiissutaa*.
- Naalakkersuisut: *Naalakkersuisut nunap isorliunerusortaasa suliniuteqarfigineqarnerat nukittorsarniarlugu naalakkersuisoqarfiit akimorlugit suleqatigiissitamik pilersitsipput*, 3. september 2025.

annertunerusunik katersinikuuvoq. Maanna ilisimasat tamakku nammineq Kalaallit Nunaannut naleqqussakkamik ilusiliinermut atorneqarnissaat piffissanngorpoq.

Nunat allat assilissanngilagut. Ilusiliinissaq nunatsinnut, kulturitsinnut, najugaqariaasitsinnut, inuussutissarsiutigut aaqqissuussaaneput aammalu sumiiffeqarfinni assigiinngitsuni atugassarititaasut aallaavigalugit suliarineqartariaqartoq isumaqarpunga.

Iliuusissatut pilersaarut pioreersoq isorliunerusut ineriartortinneqarnissaat pillugu siammasissumik suliassaavoq. Taamaattumik siunnersuut una immikkut aningaasaqarnikkut akileraartarnikkullu kajumissaarutini illoqarfiit annerit avataanni najugaqarnissamut, angerlaqqinnissamut, suliffeqarnissamut inuussutissarsiornermillu ingerlatsinissamut tigussaasumik kajuminnarnerulersitsinissamut tunngassuteqarpoq.

Siunnersuutip siunertaraa Kalaallit Nunaata tamakkerlugu – illoqarfinni annerninnaq pinnani – najugaqarnissamut, suliffeqarnissamut, ilaqutariinnik pilersitsinissamut aammalu siunissamik pilersitsinissamut periarfissanik annertusaanissaq.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Siunnersuummi siunertaavoq Kalaallit Nunaannut naleqqussakkamik ataatsimoortumik ilusilikkamik suliaqarnissaq. Taamaasilluni akileraarutiniq appartitsinernik imaluunniit tapiissutiniq ingerlaannaq malitseqassanngilaq. Suliaq aningaasat pioreersut iluanni ingerlanneqartariaqarpoq, soorlu nassuiaatit, misissuinerit, kisitsisit aammalu misilittakkat eqqarsaatigalugit.

Suliarli AC-mi fuldmægtigitut sulisut marluk ukioq ataaseq sulinerannut naapertuuttumik, tassalu 1.000.000 kr.-inik akeqarnissaa naatsorsutigineqarpoq. Aningaasartuutilli taakku aamma Naalakkersuisut aningaasaliissutaareersut iluanni ingerlanneqarsinnaanissaat pisinnaalluni.

Kingusinnerusukkut siunnersuutit aalajangersimasut saqqummiunneqassappata, taakkua ataasiakkaat aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassaatt immikkut naatsorsorneqassapput.

Ilusiliap aamma inuiaqatigiinnut aningaasaqarnikkut iluaqutissat, soorlu suliffissat amerlanerusut, tunisassiornerup annertunerulernissaa, imminut pilersornerup annertunerulernissaa, akileraarutitigut isertitat amerlanerulernissaat aammalu inuusuttut amerlanerusut najukkaminnut najugaqaannarnissaat imaluunniit angerlaqqinnissaat pillugit qulaajassavai.

Paasissutissat tunngavigineqartut:

- Kåre Hendriksen: *Grønlands bygder – økonomi og udviklingsdynamik*, ph.d.-nngorniarluni ilisimatusaat, Aalborg Universitet, 2013.
- Naalakkersuisut: *Nunaqarfinnut isorliunerusunullu immikkut akileraartarnermut aaqqissuussineq pillugu nassuiaat*, 2023.
- Inatsisartut, UKA2025/83: *Sanaartornermut Ataatsimiititaliap aappassaaneerinissamut isumaliutissiissutaa*.
- Naalakkersuisut: *Naalakkersuisut nunap isorliunerusortaasa suliniuteqarfigineqarnerat nukittorsarniarlugu naalakkersuisoqarfiit akimorlugit suleqatigiissitamik pilersitsipput*, 3. september 2025.

Namminersortunut aningaasaatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Ilusiliamik suliaqarnissaq inuussutissarsiortunut toqqaannartumik kinguneqassanngilaq. Kingusinnerusukkut siunnersuutit aalajangersimasut atuutilersinneqarpata, suliffeqarfinnut namminersortunut aammalu aallarnisaasunut pitsaanerusunik atugassaqartitsilissapput kiisalu aningaasaliinermut, suliffeqarfinnik nutaanik pilersitsinermut najukkamilu suliffissaqartitsinermut periarfissat pitsaanerulersissallugit.

Kingunerisassat aalajangersimasut Inatsisartut suliniutit suut akuersissutiginerai apeqqutaassapput

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Siunnersuut innuttaasunut ingerlaannaq aningaasaqarnikkut kinguneqassanngilaq, aallaqqaammut ataatsimoortumik ilusiliineq suliarineqarnissaa kisiat pineqarmat.

Kingusinnerusukkut inassuteqaatit atuutilersinneqarpata, inuuniarnermi aningaasartuutit, akileraartarneq, ineqarneq, ilinniagaqarnermi akiitsut kiisalu najugaqarfinni minnerni, nunaqarfinni isorliunerusunilu suliffeqarnissamut namminersorlunilu inuussutissarsiuteqarnissamut periarfissat pitsaasumik sunniuteqarfigineqarsinnaapput.

Paasissutissat tunngavigineqartut:

- Kåre Hendriksen: *Grønlands bygder – økonomi og udviklingsdynamik*, ph.d.-nngorniarluni ilisimatusaat, Aalborg Universitet, 2013.
- Naalakkersuisut: *Nunaqarfinnut isorliunerusunullu immikkut akileraartarnermut aaqqissuussineq pillugu nassuiaat*, 2023.
- Inatsisartut, UKA2025/83: *Sanaartornermut Ataatsimiititaliap aappassaaneerinissamut isumaliutissiissutaa*.
- Naalakkersuisut: *Naalakkersuisut nunap isorliunerusortaasa suliniuteqarfigineqarnerat nukittorsarniarlugu naalakkersuisoqarfiit akimorlugit suleqatigiissitamik pilersitsipput*, 3. september 2025.